

WET INVOERING TWEESTATUSSTELSEL EN DE ASIELNOODMAATREGELENWET

RONDETAFELGESPREK TWEEDE KAMER 17 MAART 2025

Notitie

Met de Wet invoering tweestatusstelsel en de Asielnoodmaatregelenwet wil de regering de asielprocedure versoberen en de rechten van migranten die internationale bescherming krijgen, beperken. De bedoeling is dat hierdoor minder migranten voor bescherming naar Nederland komen. Volgens de regering is dat de enige mogelijkheid om de problemen in de asielketen en de extra druk op de gezondheidszorg, huisvesting en onderwijs het hoofd te bieden.

De Adviesraad Migratie is niet geconsulteerd. De Raad heeft, gelet op zijn wettelijk mandaat,¹ op eigen initiatief over beide wetsvoorstellen geadviseerd.² De adviesraad brengt graag de volgende punten onder uw aandacht.

1. Afstemming met het Europees Asiel- en Migratiepact ontbreekt

De wetsvoorstellen introduceren ingrijpende wijzigingen in de asielprocedure en de rechten van migranten die internationale bescherming krijgen. De regering licht niet toe hoe deze wijzigingen zich verhouden tot de implementatie van het Europees Migratiepact, dat op 12 juni 2026 in werking treedt. Het pact brengt al grote veranderingen, met name voor uitvoeringsinstanties. Zij hebben al hun capaciteit nodig om zich hierop voor te bereiden.

De adviesraad adviseert aanvullende nationale maatregelen in het implementatietraject van het pact te integreren, in plaats van die vooruitlopend daarop apart in te voeren. Dat geeft de regering ook de tijd om de voorstellen op belangrijke punten aan te vullen en beter te motiveren.

2. Noodzaak en effectiviteit onvoldoende gemotiveerd

De wetsvoorstellen worden gemotiveerd met de observatie dat het asielstelsel overbelast is. De regering heeft niet aannemelijk gemaakt dat het op deze wijze aanpassen van de wetgeving de druk op de asielketen zal verminderen. Sterker nog: er zijn juist duidelijke aanwijzingen dat ze de uitvoering alleen maar verder onder druk zetten. De verwachting van de regering dat Nederland door de maatregelen onaantrekkelijker wordt en dat het aantal asielzoekers daardoor zal afnemen, is onvoldoende onderbouwd.

De regering moet beter uitleggen waarom maatregelen waarvan de effectiviteit niet aannemelijk is gemaakt en die ook negatieve effecten hebben, toch zouden moeten worden ingevoerd.

3. Uitvoering extra onder druk

Sommige van de voorgestelde maatregelen zijn op zichzelf juridisch mogelijk. Het is alleen niet altijd duidelijk wat de toegevoegde waarde ervan is. Bovendien zullen ze tot méér in plaats van minder werklast bij de IND en de rechtspraak leiden. Dit geldt bijvoorbeeld voor:

- Het inkorten van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd van vijf naar drie jaar (meer toetsmomenten);

¹ Artikel 2 Vreemdelingenwet 2000.

² [Advies over tweestatusstelsel en aanscherpingen vereisten bij nareis](#) en [Advies over Asielnoodmaatregelenwet](#).

- Het afschaffen van de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd (meer toetsmomenten en meer aanvragen voor reguliere verblijfsvergunningen voor onbepaalde tijd), en
- Het afschaffen van de voornemenprocedure (complexere beroepszaken en meer gegronde beroepen).

4. Beperking recht op gezinshereniging voor subsidiair beschermde mogelijk in strijd met artikel 8 EVRM

Het wetsvoorstel voert een wachtermijn van twee jaar in voordat subsidiair beschermde gezinsleden kunnen laten nareizen. Op grond van jurisprudentie van het EHRM (arrest MA t. Denemarken) is het aannemelijk dat het invoeren van twee jaar wachttijd voor gezinshereniging voor subsidiair beschermde in combinatie met de lange duur van asielprocedures en een aanvullend huisvestings- en middelenvereiste schending van het recht op familie- en gezinsleven als bedoeld in artikel 8 EVRM kan opleveren.

5. Belang van het kind niet meegewogen

Het wetsvoorstel en de memorie van toelichting gaan in het geheel niet in op de vraag of en op welke manier de belangen van het kind, waaronder het contact met beide ouders, in de voorbereiding van het wetsvoorstel zijn betrokken. Er wordt ook niet ingegaan op de vraag of en op welke manier dit belang in de toepassing van de aanvullende voorwaarden voor gezinshereniging met subsidiair beschermde wordt betrokken en of daar bij de aanwezigheid van kinderen een uitzondering op wordt gemaakt. Deze omissie is op zichzelf al in strijd met het IVRK, het EU-Handvest en artikel 8 EVRM, omdat het belang van het kind niet kenbaar bij de totstandkoming van de wetgeving is betrokken.

6. Het ontbreken van overgangsrecht moet beter worden gemotiveerd

Het tweestatusstelsel en de daarbij behorende nareisbeperkingen worden na de inwerkingtreding op alle aanvragen toegepast: er is geen overgangsrecht opgenomen. Maar op grond van het geldende recht (artikel 1.27 Vreemdelingenbesluit 2000) moet een nareisaanvraag worden getoetst aan het recht dat van toepassing is op het moment van de *aanvraag*. Zonder aanpassing van dit recht kunnen de voorgestelde maatregelen dus geen onmiddellijke werking hebben en zijn dan niet van toepassing op de grote werkvoorraad die de IND nu al heeft. Los daarvan is het zeer de vraag of onmiddellijke toepassing van het nieuwe recht (na evt. aanpassing van artikel 1.27 Vb 2000) niet in strijd is met het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel. Onder het bestaande recht komen subsidiair beschermde immers onder dezelfde voorwaarden als vluchtelingen in aanmerking voor gezinshereniging. De wetswijziging zorgt ervoor dat dit niet langer zo is, terwijl zij bij hun aanvraag voor asiel en de nareisaanvraag hiervan konden uitgaan.

Als de regering de nieuwe regels voor nareis onmiddellijk wil toepassen, inclusief op lopende aanvragen, moet zij motiveren waarom dit niet in strijd is met het rechtszekerheids- en het vertrouwensbeginsel.